

V Piešťanoch má pocit, že si niekto váži to, čo robí

Rozhovor s Milanom Starým

Vďaka Festivalu českej a slovenskej tvorby pre deti majú detskí čitatelia príležitosť stretnúť sa nielen so slovenskými, ale aj českými tvorcami detskej literatúry. V treťom ročníku festivalu tú českú stranu zastupoval aj ilustrátor Milan Starý. Spolu s deťmi na podujatiach tvoril a besedoval. Preto sme sa rozhodli, že s ním budeme besedovať aj my.

Hovorí sa, že by sa práca nemala miešať so súkromím. Vy ste však s manželkou už dlhé roky príkladom, že sa to dá a funguje to. Prezradíte nám tú tajnú ingredienciu alebo kľúč k tomu, ako to môže fungovať?

Asi nejaký úplne zázračný recept nepoznám, ale myslím si, že dôležitou vecou je, aby obidvaja zúčastnení partneri neboli od seba bezvýhradne závislí. Aby si každý, aj pri pomerne častej spolupráci, zachoval svoj vlastný svet a svoje vlastné projekty. Je to jednoducho dôležité, pretože je to zdravé aj pre tú spoluprácu. Inými slovami, spolupráca by sa asi mala strieďať so samostatnými projektmi. Práca potom nezovšednie a je akoby osviežovaná zvyškom činnosti. Vtedy si myslím, že to ide.

Máte nejaké svoje obľúbené tvorivé miesto?

Úplne presne, nie. Väčšinu vecí robím doma, v byte, potom mám ešte ateliér mimo Prahy, ale tam robím skôr voľnejšiu tvorbu, kde pracujem s farbami, keď potrebujem niečo tlačiť a podobne, ale väčšinu ilustrácií robím doma. Mohol by som zaliezť niekde úplne do zadnej izby a zamknúť dvere, ale často robím veci v kuchyni, kde je okolo mňa menšia "premávka". Potrebujem mať pocit, že tam nie som úplne sám.

Máte aj nejaký rituál, napríklad, že vstanete, dáte si kávu, prečítate dennú tlač a potom tvoríte?

Neviem, či je to úplne rituál, ale nerád skoro vstávam a celé dopoludnie mi trvá, kým sa rozbehnem a začnem pracovať. Takže to sa utiekam k takým veciam ako je čítanie pošty, mailov, púšťanie správ a varenie rôznych nápojov. Až potom sa to postupne začne rozbiehať a posledné pracovné fázy nastanú až potom, keď zvyšok rodiny ide spať, trebárs medzi polnocou a druhou v noci.

Prostredníctvom svojej práce sa snažíte deti rozvíjať. Máte možnosť vidieť už aj plody svojej práce?

Sú to dlhodobé záležitosti a pokiaľ sa nám prácou na knihách pre deti podarí nejakým spôsobom motivovať mladú generáciu, tak to nie je úplne presne vystopovateľné. Moja manželka, Ester, pracuje pri písaní aj v škole a myslím, že tam to možné je. Stretne sa s deťmi, napríklad, v prvej triede a môže ich vidieť až kým ju neopustia. Tam si myslím, že to možné je. Dajú sa mapovať konkrétne jazykové schopnosti, ale myslím si, že je dôležité aj to, akým spôsobom ľudia vďaka čítaniu premýšľajú o svete, že sú vnútorne slobodnejší, pristupujú k riešeniu problémov s otvorenou myslou a že aj tieto veci, ktoré sú abstraktné sa dajú pestovať vďaka

kontaktu s dobrou literatúrou, výtvarným umením, ktoré ich nejakým spôsobom rozvíja.

Takže sa nestretávate s priamou spätnou väzbou na svoju prácu?

To áno, ale vo forme, že tie veci niekto pochváli. Stáva sa často, že jednak ľudia, ktorých človek stretáva vo svojom okolí povedia, že videli sme knižku, alebo máme ju doma a je skvelá, alebo sa ľudia ozývajú prostredníctvom internetu, že to majú doma, krásne sa s tým pracuje. Ester je na sociálnych sieťach zdatnejšia ako ja, takže sa k nej dostávajú aj také ohlasy, že niektoré citácie z jej textov vyslovene zľudovali a používajú sa napríklad v danej rodine. Minulý týždeň mi volal človek, s ktorým som sa nestretol 10 - 15 rokov. Volal, že má doma našu knihu, že ďakuje, a že sa snáď čoskoro uvidíme. Takže to funguje jednoducho ako spojka.

Ako sa Vám pracovalo na dnešnom workshope? Ako by ste ho zhodnotili?

Pracovalo sa mi dobre. Hovorím to od prvého ročníka, odkedy sme tu boli prvý raz a hovorím to stále úprimne. Akcie sú pripravené vždy veľmi dobre, je tu veľmi príjemné prostredie, z každej akcie je cítiť vzťah k tomu, čo robíme. Je patrné to, prečo sem prichádzame. Ja to hovorím preto, že to nie je vždy zvykom. Deti, s ktorými tu pracujeme sú pripravené, poznajú knihy, učiteľky vedia o čo ide, technicky je to tu dobre pripravené, jednoducho, všetky pomôcky sú pripravené, je o nás pekne postarané a človek má naozaj pocit, že si niekto váži to, čo robí a má to nejaký význam. Asi by to malo byť samozrejmé, ale naozaj to nie je vždy zvykom.

Ďakujeme Vám pekne za rozhovor a tešíme sa na ďalšie stretnutie u nás v knižnici.

Projekt: KEĎ ČÍTANIE JE ČTENÍ, IX. ročník
Podujatie: Besedujeme a tvoríme s Ester a Milanom
Piešťany 12. októbra 2017
Autor rozhovoru: Martina Šulganová
Účastník rozhovoru: Milan Starý